

UDVIKLINGSPLAN
JYLLANDS ØSTKYST
EN SAMLET BÆREDYGTIG TURISMEUDVIKLING FREM MOD 2030

KOLOFON

Udviklingsplan Jyllands Østkyst er udarbejdet fra 2024 til 2026. Planen er udarbejdet af ORANGE elevator og FLÅK på vegne af Dansk Kyst- og Naturturisme, Realdania og Destination NORD, Destination Himmerland, VisitAarhus, Destination Kystlandet, Destination Trekantområdet og Destination Sønderjylland samt de 23 kommuner, der er en del af geografien. Projektet er støttet med midler fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, Realdania og Dansk Kyst- og Naturturisme.

Rettigheder til billeder fremgår på det enkelte billede. Illustrationer kan benyttes med kreditering af ORANGE elevator og FLÅK.

Foto på forside © Mathias Meldgaard

INDHOLD

4 Strategisk ramme for Jyllands Østkyst

14 Udviklingsplan Nord

32 Udviklingsplan Midt

52 Udviklingsplan Syd

BRATTEN STRAND
Foto © Destination NORD

SAMMEN OM JYLLANDS ØSTKYST

***Udviklingsplan Jyllands Østkyst* viser vejen til, hvordan vi sammen kan udvikle turismen i vores del af landet frem mod 2030 – til gavn for både borgere, virksomheder og besøgende. Planen er kommunernes praktiske værktøj til at prioritere turisme og i højere grad tænke den ind i den kommunale planlægning.**

Jyllands Østkyst er noget ganske særligt og muligvis det mest varierede turismeområde i Danmark. Området er en mosaik af enestående oplevelser, og variationen gør området unikt. Der er kort sagt rigtig mange ting at være stolt af, og Jyllands Østkyst rummer et kæmpe potentiale som samlet destination.

Én fælles analyse – tre regionale udviklingsplaner

For at styrke turismen i området og skabe bedre forudsætninger for bæredygtig udvikling af erhvervet har kommunerne, destinationsselskaberne, Dansk Kyst- og Naturturisme og Realdania udarbejdet Udviklingsplan Jyllands Østkyst. Udviklingsplanen bygger på en fælles analyse og et strategisk grundlag for hele Jyllands Østkyst. På dette fundament er der formuleret tre særskilte udviklingsplaner for henholdsvis Nord, Midt og Syd – planer som omfatter lokale styrker, udfordringer og potentialer.

Turisme i alle planer

Samlet set skaber planerne en fælles retning og lægger op til relevante lokale prioriteringer. Turismen skal på dagsordenen, og derfor er en central ambition i planen , at turisme tænkes ind i alle relevante planer som kommuneplaner, udviklings- og visionsplaner, mobilitetsplaner, bymidteplanlægning og planlægning af ny natur. Vores fælles vision er at skabe mere udvikling, bæredygtig vækst, arbejdspladser, livskvalitet og levende lokalsamfund langs hele den østlige side af Jylland i balance med lokale natur- og kulturværdier frem mod 2030.

En ramme for samarbejde om turisme

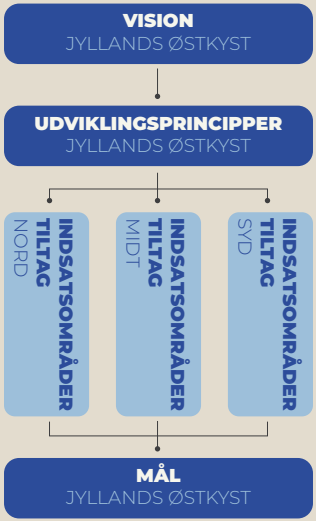
Hvis vi skal nå både vores ambitiøse mål og målsætningerne i den nationale turismestrategi, skal vi gøre turismefællesskabet endnu større og stærkere og involvere vores lokalsamfund, lodsejere, turismeaktører og mange andre, der vil udvikle og bevare vores fantastiske byer, kultur og landskaber til glæde for os selv, vores gæster og fremtidige generationer.

Vi glæder os til at begynde rejsen frem mod 2030, hvor vi står med en endnu stærkere destination, hvor vi er lykkedes med at skabe mere udvikling, bæredygtig vækst, arbejdspladser, livskvalitet og levende lokalsamfund.

UDVIKLINGSPLAN **JYLLANDS ØSYKYST**

Udviklingsplan Jyllands Østkyst er bygget op omkring en fælles vision, udviklingsprincipper og mål som danner den fælles strategiske ramme.

For de særskilte udviklingsplaner, henholdsvis Nord, Midt og Syd, er der opstillet individuelle indsatsområder med tilhørende tiltag.

DJURS SOMMERLAND
Foto © Djurs Sommerland, VisitAarhus

JYLLANDS ØSTKYST

VISION 2030

Turismen på Jyllands Østkyst er i balance med lokale natur- og kulturværdier og bidrager til økonomisk vækst, arbejdspladser, livskvalitet og levende lokalsamfund.

NAPSTJERT STRAND
Foto © Peter Jørgensen, Destination NORD

MÅL

2030

ØKONOMISK VÆKST

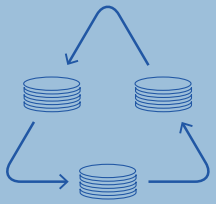
Turismen skaber økonomisk vækst.

2030

BÆREDYGTIGHED

Turismen bidrager til bæredygtig samfundsudvikling.

2030

SAMMENHÆNGENDE INVESTERINGER

Turismen styrkes gennem sammenhængende investeringer.

2030

TURISME I ALLE PLANER

Turismen er tydelig i kommunale strategier og fysiske planer.

2030

SAMARBEJDE

Turismen udvikles i samarbejde.

BÆREDYGTIG TURISMEUDVIKLING

***Udviklingsplan Jyllands Østkyst* arbejder med bæredygtig turismeudvikling ud fra de samme pejlemærker, som den nationale strategi Veje til bæredygtig turismevækst. De tre pejlemærker er: *flere turister med større turismeforbrug, tilfredse turister, borgere* og *medarbejdere samt grønne løsninger med mindre miljø- og klimaftryk*.**

Strukturen i *Udviklingsplan Jyllands Østkyst* hviler på en fælles strategisk ramme og tre individuelle planer for Nord, Midt og Syd. Den strategiske ramme viser den fælles vision, udviklingsprincipper og mål for hele Jyllands Østkyst.

Visionen beskriver den ønskede langsigtede retning, med turisme, der skaber værdi for både økonomi, samfund og miljø. Udviklingsprincipperne omsætter visionen til konkrete retningslinjer for planlægning og handling, mens målene beskriver ambitionsniveauet og fungerer som pejlemærke for de tre udviklingsplaner.

På baggrund af den fælles strategiske ramme beskriver udviklingsplanerne for Nord, Midt og Syd de indsatsområder og tiltag, der er gældende for den individuelle udviklingsplan.

DE NATIONALE **PEJLEMÆRKER** FOR TURISME

Flere turister med et større turismeforbrug i Danmark.
Tilfredse turister, borgere og medarbejdere.
Grønne og bæredygtige løsninger med mindre miljø- og klimaftryk.

Kilde: Den nationale turismestrategi "Veje til bæredygtig turismevækst", Regeringen 2024

UDVIKLINGSPRINCIPPER

Udviklingsprincipperne er defineret af Dansk Kyst- og Naturturisme. Principperne er retningsgivende for en bæredygtig udvikling og fungerer som et filter, som fremtidige indsatser kan prioriteres ud fra. Principperne leder frem til en række indsatsområder og tiltag.

- **KONCENTRER UDVIKLINGEN**
- **BENYT OG BESKYT**
- **STYRK LOKALE SÆRKENDER**
- **ØG KVALITETEN**
- **TÆNK I FLERE SÆSONER**
- **SAMMENTÆNK INVESTERINGER**

DEN GENFUNDNE BRO
Foto © Sarah Green, Destination Kystlandet

JYLLANDS ØSTKYST 2030

Turismen på Jyllands Østkyst spiller en central rolle for både lokal og national økonomi. Den udgør cirka en fjerdedel af Danmarks samlede turismeomsætning og overnatninger, skaber mange stedbundne jobs og bidrager med kommunale skatteindtægter. Turismeerhvervet understøtter lokalsamfundene ved at skabe aktivitet og arbejdspladser – også for unge, studerende og marginaliseret arbejdskraft, samtidig med at det styrker den sociale og kulturelle udvikling.

Jyllands Østkyst er en mangfoldig mosaik af byer, natur og kultur. Her findes historiske købstæder, maritime kystbyer, fjorde, skove, overdrev, højmoser og Danmarks længste å. Jyllands Østkyst tilbyder både kultur- og naturoplevelser samt ferie- og overnatningsmuligheder, der tiltrækker erhvervs-, kultur-, kyst- og naturturister.

Områdets infrastruktur gør det let at besøge og bevæge sig rundt. Fem lufthavne, færgehavne, motorveje, jernbaner og et veludbygget net af cykel- og vandreruter som Hærvejen, Østkystruten og Gudenåen binder by, natur og kultur sammen. Den blå og grønne rekreative infrastruktur sikrer tilgængelighed for både vandre-, cykel-, kajak og kanoture.

Denne stærke udgangsposition giver Jyllands Østkyst potentiale til at styrke sin nationale og internationale profil, skabe økonomisk vækst og udvikle området bæredygtigt på både økonomisk, socialt og miljømæssigt plan.

Seks styrkepositioner og fem kerneudfordringer kendetegner turismen på Jyllands Østkyst og indgår i udviklingsplanerne, således at de efterfølgende konkrete investeringer og planer bidrager til at imødekomme udfordringerne og udnytte styrkepositionerne.

JYLLANDS ØSTKYST I TAL

KOMMERICELLE OVERNATNINGER

Jyllands Østkyst (2023)

15,8 MIO.

De kommercielle overnatninger på Jyllands Østkyst udgør **25 %** af de samlede kommercielle overnatninger i Danmark. Opgørelsen er baseret på de 23 kommuner, der er en del af destinationssamarbejder.

Danmark (2023)

64,1 MIO.

TURISMEFORBRUG / KR.

Jyllands Østkyst (2022)

38,9 MIA.

Turismeforbruget på Jyllands Østkyst udgør **25 %** af det samlede turismeforbrug i Danmark. Opgørelsen er baseret på de 23 kommuner, der er en del af destinationssamarbejder.

Danmark (2022)

152,6 MIA.

DØGNFORBRUG

Jyllands Østkyst

1.100 KR.

Region Syddanmark

1.100 KR.

Region Midtjylland

1.350 KR.

Region Nordjylland

Danmark

1.300 KR.

TURISMESKABTE ÅRSVÆRK

Jyllands Østkyst (2022)

37.994

De turismeskabte jobs udgør på Jyllands Østkyst **26 %** af de samlede turismeskabte jobs i Danmark. Opgørelsen er baseret på de 23 kommuner, der er en del af destinationssamarbejder.

Danmark (2022)

145.990

5

KERNEUDFORDRINGER
Kerneudfordringer skal håndteres for at sikre bæredygtig udvikling af turisme på Jyllands Østkyst. Kerneudfordringerne er gældende for geografien som helhed.

1

Turismens økonomiske betydning er lavere på Jyllands Østkyst end i resten af landet, idet den turismeskabte værditilvækst er:

2,7 %
Jyllands Østkyst

3,1 %
Danmark

2

Fordelingen mellem ferie og erhvervsturisme er markant. Erhvervsturisme har den største andel i Aalborg, Aarhus og Trekantområdet. Omsætningen for ferieturismen står for:

75 %
Ferieturisme, Jyllands Østkyst

3

Overnatninger fra de udenlandske markeder er samfundsmæssigt mere attraktive end det danske. Fordelingen på Jyllands Østkyst mellem danske og udenlandske overnatninger er:

60 %
Det danske marked

40 %
Det udenlandske marked

4

Overnatningskapaciteten udnyttes dårligere på Jyllands Østkyst end i resten af landet og den kommercielle overnatning på Jyllands Østkyst ligger lavere end landet som helhed.

59 %
Jyllands Østkyst (2022)

64 %
Danmark (2022)

5

Turismeforbruget på Jyllands Østkyst er mindre end geografiens udbud og areal tilsiger. Turismeforbruget på Jyllands Østkyst udgør omkring en fjerdedel af det samlede nationale turismeforbrug.

1/3
af Danmarks areal

1/4
af Danmarks turismeomsætning

STYRKEPOSITIONER

Styrkepositionerne er de potentialer, som Jyllands Østkyst rummer. Disse skal være løftestang for at imødegå geografiens kerneudfordringer.

Kapacitet og udnyttelse. Styrken findes i variationen i produktet og den veludbyggede turismeinfrastruktur.

Købstæder og kystbyer. Styrken findes i forskelligheden mellem byerne og synergien mellem disse.

Natur og landskab. Styrken findes i de enestående naturoplevelser samt tilgængeligheden til naturen.

Kultur og attraktioner. Styrken findes i den stærke kulturidentitet og mangfoldigheden i udbuddet.

Infrastruktur og adgang. Styrken findes i de stærke sammenhænge - både internt og på tværs af landegrænser.

Storby- og erhvervsturisme. Styrken findes i storbyerne Aarhus og Aalborg samt den stærke erhvervsturisme.

AARHUS
Foto © Roar Paaske, VisitAarhus

UDVIKLINGSPLAN NORD
JYLLANDS ØSTKYST

JYSKE ÅS

Foto ©Frederik Sørensen, Destination NORD

NORD 2030

Med et princip om 10 pct. turisme i alle planer sætter *Udviklingsplan Nord* en klar retning for turismens udvikling frem mod 2030. Målet er at øge turismeomsætningen med 2,1 mia. kr. og skabe 621.000 flere overnatninger i forhold til 2024, samtidig med at turismen fordeles bedre over hele året. Turismen har allerede stor betydning for området og bidrager til både beskæftigelse, kulturudbud og liv i små og store byer.

Udviklingsplan Nord omfatter bl.a. Danmarks fjerdestørste by Aalborg, det internationalt kendte Skagen, attraktive kystområder ved Kattegat og Limfjorden samt flere UNESCO-steder, en stærk kulturarv, attraktive kulturtilbud og et stærkt forsknings-og uddannelsesmiljø.

Overnatningsudbuddet spænder fra hoteller, campingpladser og feriecentre til feriehuse, vandrehjem og lystbådehavne, hvor sommeren er højsæson. Turismen i Nord har et stærkt udgangspunkt med en balanceret fordeling mellem erhvervs- og storbyturisme samt kyst- og naturturisme. De fleste gæster er danske, men området tiltrækker mange internationale gæster fra Sverige, Norge og Tyskland.

For at nå planens mål er der behov for ny overnatningskapacitet og bedre udnyttelse og transformation af den eksisterende. Der er behov for opgradering og udvidelse af især feriehuskapaciteten samt fortsat fokus på storby-, erhvervs- og mødeturisme, der kan styrke belægningen uden for højsæsonen. Indsatsen skal understøtte helårsturisme med fokus på bæredygtighed og hensyn til levende lokalsamfund, så væksten sker i balance med områdets natur- og kulturværdier.

Udviklingsplan Nord introducerer derfor et princip om **"10 pct. turisme"** i alle relevante planer. Det betyder, at turisme systematisk tænkes ind i den fysiske planlægning og i udviklingen af byer, infrastruktur, natur og mobilitet, så turismeperspektivet indgår som en naturlig dimension og drivkraft i kommunernes prioriteringer. På den måde sikres sammenhæng mellem turismeudvikling, erhvervsudvikling og den langsigtede udvikling af attraktive lokalsamfund.

NORD I TAL

KOMMERICELLE OVERNATNINGER

Nord (2023)

3,9 MIO.

De kommercielle overnatninger i Nord udgør **25 %** af de samlede kommercielle overnatninger på Jyllands Østkyst.

TURISMEFORBRUG / KR.

Nord (2022)

9,5 MIA.

Turismeforbruget i Nord udgør **24 %** af det samlede turismeforbrug på Jyllands Østkyst.

DØGNFORBRUG

Nord

1.350 KR.

Region Nordjylland

TURISMESKABTE ÅRSVÆRK

Nord (2022)

10.098

De turismeskabte jobs udgør i Nord **27 %** af de samlede turismeskabte jobs på Jyllands Østkyst.

Jyllands Østkyst (2023)

15,8 MIO.

Jyllands Østkyst (2022)

38,9 MIA.

Midt og Syd

1.100 KR.

Region Midtjylland

1.100 KR.

Region Syddanmark

Jyllands Østkyst (2022)

37.994

Kilder: Turismens Økonomiske betydning (2022), Turisternes Døgnforbrug (2022)

SAMMENFATNING

VISION

VISION 2030

Turismen på Jyllands Østkyst er i balance med lokale natur- og kulturværdier og bidrager til økonomisk vækst, arbejdspladser, livskvalitet og levende lokalsamfund.

UDVIKLINGS-PRINCIPPER

- Koncentrer udviklingen
- Beskyt og benyt
- Øg kvaliteten
- Styrk lokale særkender
- Tænk i flere sæsoner
- Sammen-tænk investe-ringer

INDSATSOMRÅDER

- KRAFTCENTRE OG STÆRKE FERIESTEDER
- UDVIDET OVERNATNINGSTILBUD
- LEVENDE BYER
- KULTUR OG ATTRAKTIONER
- NATUR OG OUTDOOR
- SAMMENHÆNGS-KRAFT

TILTAG

1. KRAFTCENTRE OG STÆRKE FERIESTEDER
- **1.1** Styrket infrastruktur i kraftcentre og stærke feriesteder
- **1.2** Levende lokalsamfund
- **1.3** SFU'er for kraftcentre og stærke feriesteder

2. UDVIDET OVERNATNINGSTILBUD
- **2.1** Øget kapacitet
- **2.2** Højere kvalitet
- **2.3** Transformation

3. LEVENDE BYER
- **3.1** Aalborg - regionens storby
- **3.2** Købstæderne og handelsbyerne som oplevelsrum
- **3.3** Rekreativ klimatilpasning af havne- og kystbyer

4. KULTUR OG ATTRAKTIONER
- **4.1** Aalborg kulturhovedstad 2032
- **4.2** UNESCO
- **4.3** Kulturarv i landskab og by
- **4.4** Events og festivaler

5. NATUR OG OUTDOOR
- **5.1** Ankomstpunkter og gateways til natur og outdoor
- **5.2** Strand, kyst og fjord
- **5.3** Sammenhængende rekreativ infrastruktur

6. SAMMENHÆNGSKRAFT
- **6.1** Store dagsordner
- **6.2** Tværgående samarbejder

MÅL

Turismen skaber økonomisk vækst.

Turismen bidrager til bæredygtig samfundsudvikling.

Turismen styrkes gennem sammenhængende investeringer.

Turismen er tydelig i kommunale strategier og fysiske planer.

Turismen udvikles i samarbejde.

INDSATSOMRÅDE 1

KRAFTCENTRE OG STÆRKE FERIESTEDER

Turismen langs Jyllands Østkyst spiller en central rolle for beskæftigelse og lokal udvikling. Indsatsen bør koncentreres om udpegede kraftcentre og stærke feriesteder, hvor kraftcentrene er større geografiske områder med betydelig turismeøkonomi og prioriteret kommunal indsats, og de stærke feriesteder er byer eller mindre steder, hvor turisme er den primære erhvervsdrivkraft. Gennem målrettede investeringer styrkes oplevelser, overnatningskapacitet og helårsaktiviteter for både ferie- og erhvervsturisme.

TILTAG 1.1 **Styrket infrastruktur i kraftcentre og stærke feriesteder**
De udpegede feriedestinationer skal styrkes gennem rekreative forbindelser og samlet kommunikation, der øger tilgængelighed, sammenhængskraft og destinationens attraktionsværdi.

TILTAG 1.2 **Levende lokalsamfund**
Investeringer i anlæg og faciliteter skal tilgodese både turisters og borgeres behov gennem lokal dialog, sådan at kulturhistorie og lokal identitet forankres og lokalsamfundet styrkes.

TILTAG 1.3 **Strategisk-fysiske udviklingsplaner for kraftcentre og stærke feriesteder**
Udvikling af stærke feriesteder og kraftcentre forudsætter politisk prioritering, udarbejdelse af SFU'er samt realisering af de udarbejdede planer.

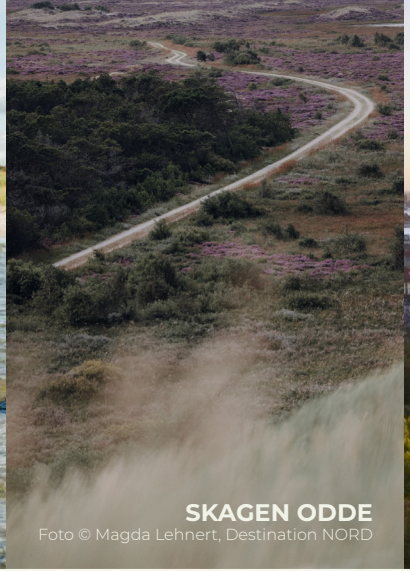
KRAFTCENTRE

LIMFJORDEN
Foto © Mette Johnsen

KATTEGATKYSTEN
Foto © Mette Johnsen

SKAGEN ODDE
Foto © Magda Lehnert, Destination NORD

AALBORG
Foto © Kjetil Løite, Destination NORD

STÆRKE FERIESTEDER

SÆBY
Foto © Kjetil Løite, Destination NORD

ØSTER HURUP
Foto © Mette Johnsen

SKAGEN
Foto © Djanat Ltd, Destination NORD

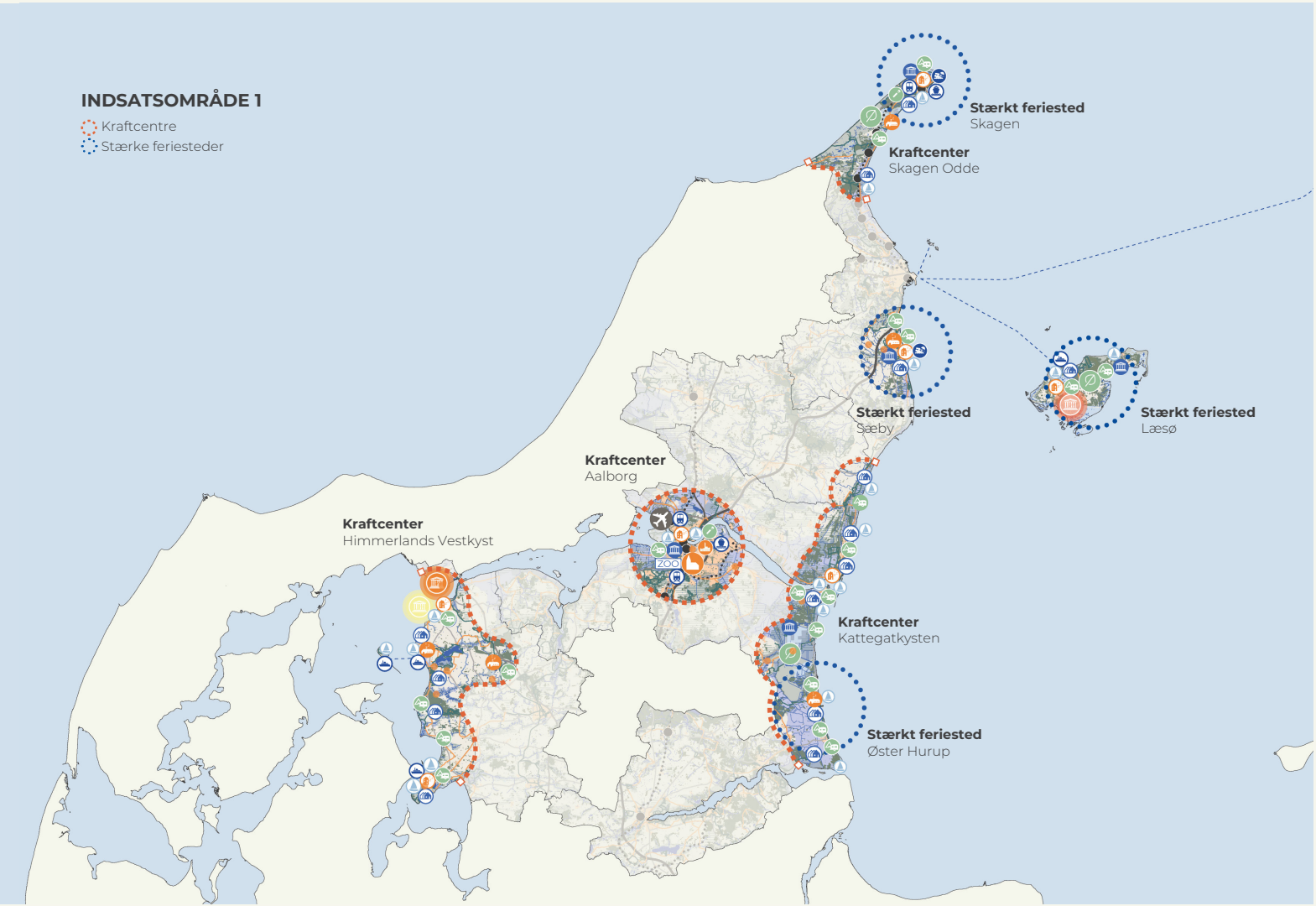
LÆSØ
Foto © Kjetil Løite, Destination NORD

KRAFTCENTRE

Kraftcentre er afgrænsede geografiske områder, som har væsentlig betydning for turismen i en større geografi. De kan både rumme feriesteder, større byer eller særlige natur- og kulturkvaliteter. Kraftcentrene har en væsentlig turismeøkonomi, herunder mange internationale overnatninger, en større koncentration af differentieret overnatningskapacitet samt markante oplevelsesmæssige kvaliteter. Turismen i et kraftcenter er en markant prioritet hos kommunen, og en udpegning som kraftcenter forpligter til en fortsat prioritering og investering i turismens udvikling i geografien.

STÆRKE FERIESTEDER

Et stærkt feriested er et mindre sted eller en by, hvor stedets erhvervsprofil er rettet imod turisme som den væsentligste drivkraft for erhvervsudvikling i området. Et stærkt feriested kan bestå af en bykerne eller havn med stor koncentration af overnatningskapacitet i nærgeografien, en stærk turismeprofil og identitet, en veludbygget turismeinfrastruktur samt store natur-, kultur- og attraktionsmæssige kvaliteter. Udvikling af feriestedets turismeerhverv er prioriteret af kommunen, og der er ambitioner for fortsat vækst og udvikling af feriestedet.

INDSATSOMRÅDE 1
Kraftcentre
Stærke feriesteder
Stærkt feriested
Skagen
Kraftcenter
Skagen Odde
Stærkt feriested
Sæby
Stærkt feriested
Læsø
Kraftcenter
Aalborg
ZOO
Kraftcenter
Himmerlands Vestkyst
Kraftcenter
Kattegatkysten
Stærkt feriested
Øster Hurup

INDSATSOMRÅDE 2

UDVIDET OVERNATNINGSTILBUD

For at fremme bæredygtig turisme skal overnatningsomsætningen øges både gennem højere belægning, bedre kvalitet og ved udbygning af kapaciteten. Eksisterende feriehuse, campingpladser og hoteller skal udnyttes bedre for at opnå bedre rentabilitet og suppleres med nye enheder. Udviklingen skal ske bæredygtigt, med ansvarlig arealforvaltning, langsigtede investeringer og koordinering mellem offentlige og private aktører for at skabe værditilvækst.

TILTAG 2.1 **Øget kapacitet**

Øget overnatningskapacitet skabes gennem nye, større feriehuse, og bedre udnyttelse af den nuværende kapacitet gennem helårsanvendelse.

TILTAG 2.2 **Højere kvalitet**

Tydelige administrative rammer skal bidrage til at bane vej for investeringer i kvalitet, både når det gælder opgradering af eksisterende og etablering af ny overnatning af høj kvalitet.

TILTAG 2.3 **Transformation**

Funktionstømte arealer og bygninger, særligt i havne- og landdistrikter, omdannes til hotel, ferielejligheder og anden overnatning for at skabe ny kapacitet og tiltrække investeringer.

DET DANSKE LANDSTED
Arkitekt: NORRØN arkitekter
Foto © Hampus Berndtson

SALT&SILL, TJÖRN
Foto © Tony Meyer

LÆRKEREDE, HENNE STRAND RESORT
Foto © Henne strand Resort

THE NORRMANS, KLIPPINGE
Foto © The Norrmans

INDSATSOMRÅDE 3

LEVENDE BYER

Levende byer skabes gennem attraktive byrumsoplevelser, kulturel mangfoldighed og varieret handel. Events og aktiviteter skaber liv uden for højsæsonen, mens byernes historie og identitet giver autentiske oplevelser for gæster. Multifunktionelle grønne og blå byrum øger klimatilpasning og rekreation, samtidig med, at de fremmer den sociale sammenhængskraft, stolthed og mindeværdige bymiljøer. Turismeomsætningen gavner bosætning ved at skabe job, holde gang i butikker, restauranter og kulturliv.

TILTAG 3.1 **Aalborg - regionens storby**

Sammenhængen mellem bydelene skal styrkes, og tidligere industriområder transformeres til kultur- og eventrum. Events skal designes, så de øger byens nationale og internationale profil.

TILTAG 3.2 **Købstæderne og handelsbyerne som oplevelsesrum**

Købstæderne skal udvikles med udgangspunkt i lokal identitet, kultur, handel og gastronomi, og byrummene gøres oplevelsesrige via formidling og aktiviteter året rundt.

TILTAG 3.3 **Rekreativ klimatilpasning af havne- og kystbyer**

Fysiske koblinger mellem bymidte, havn og vandkant styrkes, og klimatilpasning integreres med rekreative og æstetiske byrum.

LØGSTØR
Foto © Visit Vesthimmerland

KLIMATILPASNING I FORBINDELSE MED STRANDEN I SCHARBEUTZ
Foto © Lübecker Bucht/Olaf Malzahn

AALBORG
Foto © Frederik Sørensen, Destination NORD

INDSATSOMRÅDE 4

KULTUR OG ATTRAKTIONER

Kulturturisme skaber værdi ved at kombinere kulturoplevelser med kvalitet og kommercielle aktiviteter, der tiltrækker nationale og internationale gæster - her spiller UNESCO-udpegninger en særlig rolle. Stærke attraktioner, kulturtilbud og samarbejde bidrager til omsætning, identitet og investeringslyst. Investeringer, formidling og wayfinding skal koordineres.

TILTAG 4.1 **Aalborg Kulturhovedstad 2032**
Samarbejde mellem kulturinstitutioner og kommuner med Aalborg i spidsen vil styrke kulturturisme og skabe stærk "reason to go".

TILTAG 4.2 **UNESCO**
UNESCO-ringborgene Aggersborg og Fyrkat udvikles med formidling, publikumsfaciliteter og kommercielle aktiviteter. Det samme gælder for Læsø Salt og Tang, der er på tentativlisten som UNESCO verdensarv.

TILTAG 4.3 **Kulturarv i landskab og by**
Kulturinstitutioner skaber turisme og lokal identitet. Kulturarv formidles gennem branding, wayfinding og kombinations-billetter.

TILTAG 4.4 **Events og festivaler**
Events og festivaler skal planlægges strategisk uden for højsæsonen og integrere lokale aktører for at sikre forankring og stærk lokal økonomi.

AALBORG REGATTA
Foto © Destination NORD

BANGSBO FORT, FREDERIKSHAVN
Foto © Frame & Work

KARNEVAL, AALBORG
Foto © Rafael Zajac, Aalborg Karneval

FYRKAT, HOBRO
Foto © Destination Himmerland

INDSATSOMRÅDE 5

NATUR OG OUTDOOR

Natur er en central 'reason to go' og skal benyttes til autentiske kommercielle og ikke kommercielle oplevelser. Lodsejere, aktører og kommuner må samarbejde om etablering af rekreative forbindelser, faciliteter og arealplanlægning. Indsatserne skal understøtte helårs-outdoorturisme og skabe synergi mellem fritidsbrug, kommerciel aktivitet og naturbeskyttelse.

TILTAG 5.1 **Ankomstpunkter og gateways til natur og outdoor**

Ankomstpunkter og gateways skaber udgangspunkt for naturoplevelser, mens rekreativ infrastruktur som stier, shelters og formidlingspunkter understøtter friluftsliv.

TILTAG 5.2 **Strand, kyst og fjord**

Strande, kyster og fjorde er centrale for turisme, og Blå Flag-mærkning og faciliteter bidrager til at sikre trygge og attraktive oplevelser for turister og borgere, fx i form af events, vandsport og badebroer.

TILTAG 5.3 **Sammenhængende rekreativ infrastruktur**

Rekreative infrastruktur skal udvikles i tværkommunalt og nationalt samarbejde. Digitalisering, nye forbindelser og knudepunkter forbinder stier, transport og landskab, og øger fleksibel adgang til naturen og outdoor-oplevelser.

FORENINGSSTIEN, KLITMØLLER
Arkitekt: flaks
Foto © Mette Johnsen

BRATTEN STRAND
Foto © Peter Jørgensen

CYKELRUTE 32, MARIAGER FJORD
Foto © Mette Johnsen

INDSATSOMRÅDE 6

SAMMENHÆNGSKRAFT

Udviklingsplan Jyllands Østkyst skal implementeres gennem samarbejde mellem de 23 kommuner og seks destinationsselskaber langs Jyllands Østkyst. Samarbejdet omfatter tværgående mødefora, der sikrer dialog og fælles indsats om emner, der skal løftes i samarbejde.

TILTAG 6.1 **Store dagsordner**

Infrastruktur, formidling og datadeling understøtter den grønne rejse, biodiversitet og adgang til naturoplevelser for både turister og borgere gennem koordinering og fælles planlægning.

TILTAG 6.2 **Tværgående samarbejder**

Kommunernes turismepolitiske redegørelser og samarbejde om regler, landzoneforvaltning og tværgående oplevelsesprodukter styrker den samlede turismeudvikling, ligesom tværgående turismekonferencer kan øge samarbejde om implementering af *Udviklingsplan Jyllands Østkyst*.

HALKÆR
Foto © Sarahinthegreen

UDVIKLINGSPLAN MIDT JYLLANDS ØSTKYST

DOLLERUP BAKKER
Foto ©Jesper Maagaard, VisitAarhus

MIDT 2030

Med et princip om 10 pct. turisme i alle planer sætter *Udviklingsplan Midt* en klar retning for turismens udvikling frem mod 2030. Målet er at øge turismeomsætningen med 3,2 mia. kr. og skabe 746.239 flere overnatninger i forhold til 2023, samtidig med at turismen fordeles bedre over hele året. Turismen har allerede stor betydning for området og bidrager væsentligt til beskæftigelse, byliv og oplevelser i både store og mindre byer.

Udviklingsplan Midt omfatter bl.a. Danmarks næststørste by Aarhus, stærke købstæder som Randers, Viborg og Silkeborg samt markante natur- og kystdestinationer som Djursland, Gudenåen, Søhøjlandet og Nationalpark Mols Bjerge. Området byder på kultur, gastronomi, events og attraktioner i international klasse kombineret med enestående muligheder for aktive ferier i naturen.

Overnatningsudbuddet spænder fra hoteller, campingpladser og feriecentre til feriehuse, vandrehjem og lystbådehavne, hvor sommeren er højsæson. Turismen i Midt er kendetegnet ved en balanceret fordeling mellem erhvervsturisme, storbyturisme samt kyst- og naturturisme, som tilsammen skaber en robust destination. De fleste gæster er danske, men området tiltrækker også mange internationale gæster, særligt fra Tyskland, Holland og Norge.

For at nå planens mål er der behov for ny overnatningskapacitet og bedre udnyttelse af den eksisterende. Der er behov for opgradering og udvidelse af især feriehuskapaciteten samt fortsat fokus på storby-, erhvervs- og mødeturisme, der kan styrke belægningen uden for højsæsonen. Indsatsen skal understøtte helårsturisme med fokus på bæredygtighed og hensyn til levende lokalsamfund, så væksten sker i balance med områdets natur- og kulturværdier.

Udviklingsplan Midt introducerer derfor et princip om **"10 pct. turisme"** i alle relevante planer. Det betyder, at turisme systematisk tænkes ind i den fysiske planlægning og i udviklingen af byer, infrastruktur, natur og mobilitet, så turismeperspektivet indgår som en naturlig dimension og drivkraft i kommunernes prioriteringer. På den måde sikres sammenhæng mellem turismeudvikling, erhvervsudvikling og den langsigtede udvikling af attraktive lokalsamfund.

MIDT I TAL

KOMMERICELLE OVERNATNINGER

Midt (2023)

4,6 MIO.

De kommercielle overnatninger i *Midt* udgør **29 %** af de samlede kommercielle overnatninger på Jyllands Østkyst.

Jyllands Østkyst (2023)

15,8 MIO.

TURISMEFORBRUG / KR.

Midt (2023)

14,5 MIA.

Turismeforbruget i *Midt* udgør **35 %** af det samlede turismeforbrug på Jyllands Østkyst.

Jyllands Østkyst (2023)

38,9 MIA.

DØGNFORBRUG

Midt

1.100 KR.

Region Midtjylland

Nord og Syd

1.350 KR.

Region Nordjylland

1.100 KR.

Region Syddanmark

TURISMESKABTE ÅRSVÆRK

Midt (2022)

12.679

De turismeskabte jobs udgør i *Midt* **33 %** af de samlede turismeskabte jobs på Jyllands Østkyst.

Jyllands Østkyst (2022)

37.994

SAMMENFATNING

VISION

VISION 2030

Turismen på Jyllands Østkyst er i balance med lokale natur- og kulturværdier og bidrager til økonomisk vækst, arbejdspladser, livskvalitet og levende lokalsamfund.

UDVIKLINGS-PRINCIPPER

- Koncentrer udviklingen
- Beskyt og benyt
- Øg kvaliteten
- Styrk lokale særkender
- Tænk i flere sæsoner
- Sammen-tænk investe-ringer

INDSATSOMRÅDER

- KRAFTCENTRE OG STÆRKE FERIESTEDER
- UDVIDET OVERNATNINGSTILBUD
- STORBYEN AARHUS
- LEVENDE BYER
- KULTUR OG ATTRAKTIONER
- KYST, NATUR OG OUTDOOR
- SAMMENHÆNGSKRAFT

TILTAG

1. KRAFTCENTRE OG STÆRKE FERIESTEDER
- **1.1** Styrket infrastruktur i kraftcentre og stærke feriesteder
- **1.2** Levende lokalsamfund
- **1.3** SFU'er for kraftcentre og stærke feriesteder

2. UDVIDET OVERNATNINGSTILBUD
- **2.1** Øget kapacitet
- **2.2** Højere kvalitet
- **2.3** Transformation

3. STORBYEN AARHUS
- **3.1** Shopping og events
- **3.2** Kunst og kultur
- **3.3** Gastro
- **3.4** Aarhus som erhvervsturismemagnet

4. LEVENDE BYER
- **4.1** Købstæderne og handelsbyerne som oplevelsrum
- **4.2** Rekreativ klimatilpasning af havne- og kystbyer

5. KULTUR OG ATTRAKTIONER
- **5.1** Events og festivaler
- **5.2** Kulturarv
- **5.3** Stærke attraktioner

6. KYST, NATUR OG OUTDOOR
- **6.1** Ankomstpunkter og gateways til kyst, natur og outdoor
- **6.2** Strand, kyst og fjord
- **6.3** Sammenhængende rekreativ infrastruktur

7. SAMMENHÆNGSKRAFT
- **7.1** Store dagsordner
- **7.2** Tværgående samarbejder

MÅL

Turismen skaber økonomisk vækst.

Turismen bidrager til bæredygtig samfundsudvikling.

Turismen styrkes gennem sammenhængende investeringer.

Turismen er tydelig i kommunale strategier og fysiske planer.

Turismen udvikles i samarbejde.

INDSATSOMRÅDE 1

KRAFTCENTRE OG STÆRKE FERIESTEDER

Turismen langs Jyllands Østkyst spiller en central rolle for beskæftigelse og lokal udvikling. Indsatsen bør koncentreres om udpegede kraftcentre og stærke feriesteder, hvor kraftcentrene er større geografiske områder med betydelig turismeøkonomi og prioriteret kommunal indsats, og de stærke feriesteder er byer eller mindre steder, hvor turisme er den primære erhvervsdrivkraft. Gennem målrettede investeringer styrkes oplevelser, overnatningskapacitet og helårsaktiviteter for både ferie- og erhvervsturisme.

TILTAG 1.1 **Styrket infrastruktur i kraftcentre og stærke feriesteder**
De udpegede feriedestinationer skal styrkes gennem rekreative forbindelser og samlet kommunikation, der øger tilgængelighed, sammenhængskraft og destinationens attraktionsværdi.

TILTAG 1.2 **Levende lokalsamfund**
Investeringer i anlæg og faciliteter skal tilgodese både turisters og borgeres behov gennem lokal dialog, sådan at kulturhistorie og lokal identitet forankres og lokalsamfundet styrkes.

TILTAG 1.3 **Strategisk-fysiske udviklingsplaner for kraftcentre og stærke feriesteder**
Udvikling af de stærke feriesteder og kraftcentre forudsætter politisk prioritering, udarbejdelse af SFU'er samt realisering af de udarbejdede planer.

KRAFTCENTRE
JYLLANDS GRØNNE HJERTE
Foto © Roar Paaske, VisitAarhus

DJURSLAND
Foto © Dig

AARHUS
Foto © Roar Paaske, VisitAarhus

STÆRKE FERIESTEDER
FJELLERUP OG BØNNERUP
Foto © Roar Paaske, VisitAarhus

EBELTOFT

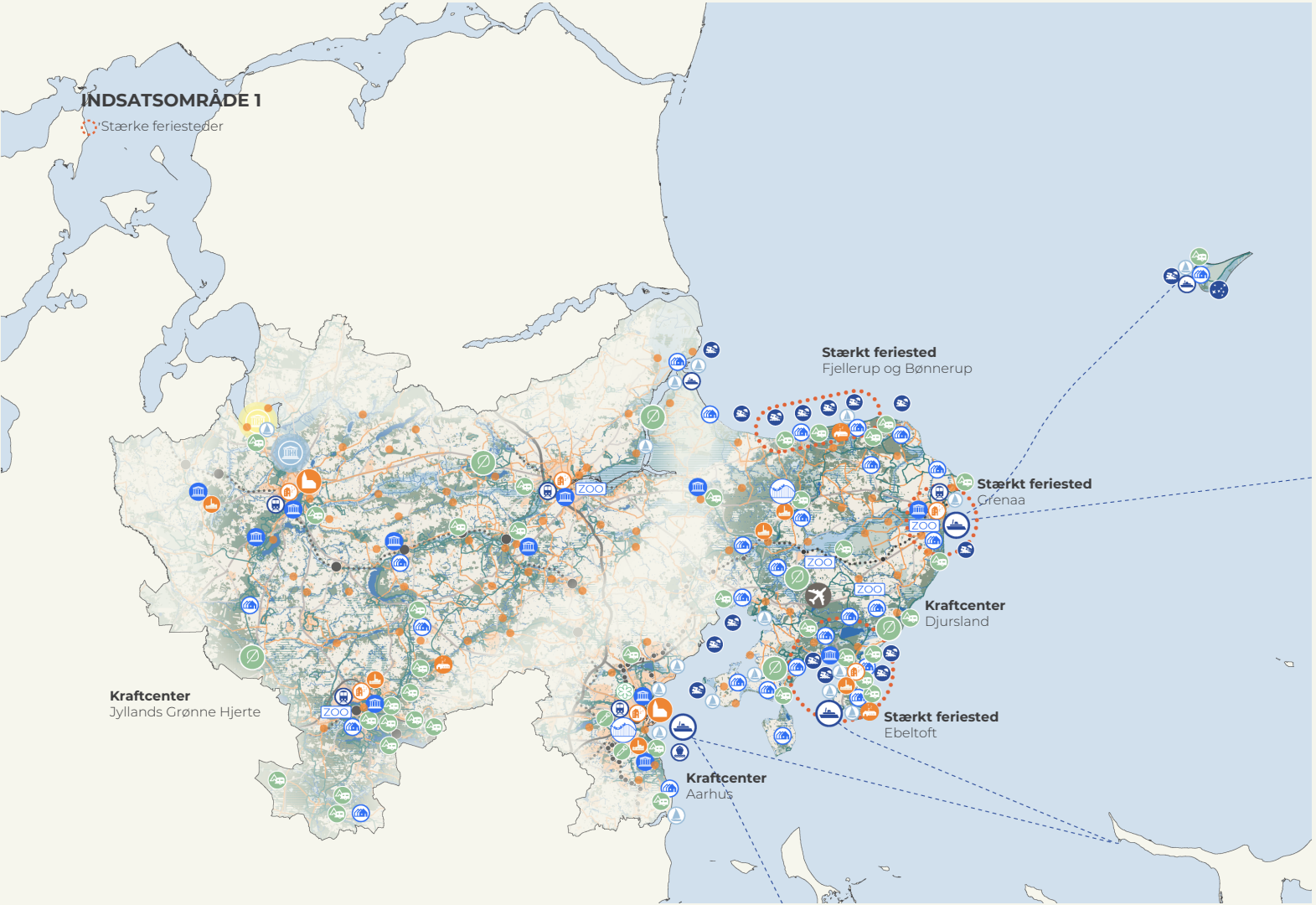

GRENAA
Foto © Francesca Dolner, VisitAarhus

KRAFTCENTRE

Kraftcentre er afgrænsede geografiske områder, som har væsentlig betydning for turismen i en større geografi. De kan både rumme feriesteder, større byer eller særlige natur- og kulturkvaliteter. Kraftcentrene har en væsentlig turismeøkonomi, herunder mange internationale overnatninger, en større koncentration af differentieret overnatningskapacitet samt markante oplevelsesmæssige kvaliteter. Turismen i et kraftcenter er en markant prioritet hos kommunen, og en udpegning som kraftcenter forpligter til en fortsat prioritering og investering i turismens udvikling i geografien.

STÆRKE FERIESTEDER

Et stærkt feriested er et mindre sted eller en by, hvor stedets erhvervsprofil er rettet imod turisme som den væsentligste drivkraft for erhvervsudvikling i området. Et stærkt feriested kan bestå af en bykerne eller havn med stor koncentration af overnatningskapacitet i nærgeografien, en stærk turismeprofil og identitet, en veludbygget turismeinfrastruktur samt store natur-, kultur- og attraktionsmæssige kvaliteter. Udvikling af feriestedets turismeerhverv er prioriteret af kommunen, og der er ambitioner for fortsat vækst og udvikling af feriestedet.

INDSATSOMRÅDE 1
Stærke feriesteder
Stærkt feriested
Fjellerup og Bønnerup
Stærkt feriested
Grenaa
Kraftcenter
Djursland
Stærkt feriested
Ebeltoft
Kraftcenter
Aarhus
Kraftcenter
Jyllands Grønne Hjerte
ZOO

INDSATSOMRÅDE 2

UDVIDET OVERNATNINGSTILBUD

For at fremme bæredygtig turisme skal overnatningsomsætningen øges både gennem højere belægning, bedre kvalitet og ved udbygning af kapaciteten. Eksisterende feriehuse, campingpladser og hoteller skal udnyttes bedre for at opnå bedre rentabilitet og suppleres med nye enheder. Udviklingen skal ske bæredygtigt, med ansvarlig arealforvaltning, langsigtede investeringer og koordinering mellem offentlige og private aktører for at skabe værditilvækst.

TILTAG 2.1 **Øget kapacitet**

Øget overnatningskapacitet skabes gennem nye, større feriehuse, og bedre udnyttelse af den nuværende kapacitet gennem helårsanvendelse.

TILTAG 2.2 **Højere kvalitet**

Tydelige administrative rammer skal bidrage til at bane vej for investeringer i kvalitet, både når det gælder opgradering af eksisterende og etablering af ny overnatning af høj kvalitet.

TILTAG 2.3 **Transformation**

Funktionstømte arealer og bygninger, særligt i havne- og landdistrikter, omdannes til hotel, ferielejligheder og anden overnatning for at skabe ny kapacitet og tiltrække investeringer

DET DANSKE LANDSTED
Arkitekt: NORRØN arkitekter
Foto © Hampus Berndtson

FJORDBOBLER, MARIAGER CAMPING
Foto © Mariager Camping

LÆRKEREDEN, HENNE STRAND RESORT
Foto © Henne Strand Resort

LØVTAG
Foto © Søren Larsen

INDSATSOMRÅDE 3

STORBYEN AARHUS

Aarhus er Danmarks næststørste by og et kulturelt og gastronomisk centrum. Byen tiltrækker gæster med højt forbrug og fungerer som afsæt for oplevelser i hele regionen. Med et stærkt kulturliv, events, shopping og uddannelsesmiljø understøtter Aarhus både helårsbesøg, erhvervsturisme og dagsgæster, hvilket styrker hele områdets turismeøkonomi.

TILTAG 3.1 **Shopping og events**
Gader og torve indrettes til og benyttes som levende byrum med events, open-air aktiviteter i samarbejde mellem butikker og kulturinstitutioner.

TILTAG 3.2 **Kunst og kultur**
Kunst- og kulturprofilen styrkes gennem samarbejder, kunst i byrummet og strategiske events, der tiltrækker kulturturister og forlænger sæsonen.

TILTAG 3.3 **Gastro**
Aarhus udvikles som gastronomisk helårsdestination gennem stærke madoplevelser, bæredygtige råvarer og samarbejder, der integrerer gastronomi i byliv, kultur og turisme.

TILTAG 3.4 **Aarhus som erhvervsturismemagnet**
Positionen for erhvervsturisme styrkes gennem planlægning, der skaber nærhed mellem venues, byliv og natur samt grønne transportformer.

AARHUS
Foto © Frame & Work, VisitAarhus

KEYSER SOCIAL, AARHUS
Foto © Francesca Dolnier, VisitAarhus

LATINERKVARTERET, AARHUS
Foto © Kim Wyon, VisitAarhus

INDSATSOMRÅDE 4

LEVENDE BYER

Levende byer skabes gennem attraktive byrumsoplevelser, kulturel mangfoldighed og varieret handel, der styrker både turisme og lokal økonomi. Events og aktiviteter skaber liv uden for højsæsonen, mens byernes historie og identitet giver autentiske oplevelser for gæster. Multifunktionelle grønne og blå byrum øger klimatilpasning og rekreation, samtidig med, at de fremmer den sociale sammenhængskraft, stolthed og mindeværdige bymiljøer.

TILTAG 4.1 **Købstæderne og handelsbyerne som oplevelsesrum**

Købstæderne skal udvikles med udgangspunkt i lokal identitet, kultur, handel og gastronomi, og byrummene gøres oplevelsesrige via formidling og aktiviteter året rundt.

TILTAG 4.2 **Rekreativ klimatilpasning af havne- og kystbyer**

Fysiske koblinger mellem bymidte, havn og vandkant styrkes, og klimatilpasning integreres med rekreative og æstetiske byrum, der både beskytter og skaber plads til aktiviteter og events.

VIBORG
Foto © Frame & Work, VisitAarhus

EBELTOFT
Foto © Jesper Maagaard, VisitAarhus

KLIMATILPASNING I FORBINDELSE MED STRANDEN I SCHARBEUTZ
Foto © Lübecker Bucht/Olaf Malzahn

INDSATSOMRÅDE 5

KULTUR OG ATTRAKTIONER

Kulturturismen bidrager stærkt til at tiltrække nationale og internationale gæster og øge omsætning uden for feriesæsonen. Fokus er på kommercielle aktiviteter af høj kvalitet, stedbundne identiteter, koordineret formidling og wayfinding. Investering i faciliteter, kulturprodukter kan sammen med datadrevet udvikling øge attraktionskraften, den lokale stolthed og turismeomsætningen i Aarhusregionen.

TILTAG 5.1 **Events og festivaller**

Events og festivaler skal planlægges strategisk uden for højsæsonen og integrere lokale overnatningssteder, spisesteder og producenter for at sikre lokal forankring og styrket økonomi.

TILTAG 5.2 **Kulturarv**

Kulturarv kan med helårsåbne kulturinstitutioner og formidling fx via skilte, wayfinding og digitale løsninger, understøtte kulturhistorien i byerne og landskabet.

TILTAG 5.3 **Stærke attraktioner**

Destinationens stærke attraktioner driver turismen ved at tiltrække feriegæster og dagsbesøgende. Helårsaktiviteter vil øge destinationens relevans, oplevelsesværdi og omsætning.

CLAUSHOLM SLOT
Foto © Frame & Work

SPOT FESTIVAL, AARHUS
Foto © Tricia Yourkevich, VisitAarhus

DJURS SOMMERLAND
Foto © Djurs Sommerland, VisitAarhus

INDSATSOMRÅDE 6

KYST, NATUR OG OUTDOOR

Kyst, natur og outdoor er central for turismen og udviklingen skal ske med fokus på naturoplevelser via rekreative forbindelser og faciliteter til friluftsliv. Initiativer omfatter genopretning af naturområder, klimatilpasning, skovrejsning og udbygning af kyst- og vandfaciliteter. Samtidig understøttes helårsturisme gennem attraktive oplevelser og kommercielle tilbud.

TILTAG 6.1 **Ankomstpunkter og gateways til kyst, natur og outdoor**
Planlægning af ny natur med ankomstpunkter, gateways og faciliteter skal sikre plads til bæredygtig udnyttelse af robuste områder.

TILTAG 6.2 **Strand, kyst og fjord**
Aktiviteter og publikumsfaciliteter, bidrager til at sikre trygge og attraktive oplevelser for turister og borgere, fx i form af events, vandsportsaktiviteter, toiletter og badebroer.

TILTAG 6.3 **Sammenhængende rekreativ infrastruktur**
Rekreative infrastruktur skaber sammenhæng i oplevelsesprodukter og digitalisering, nye forbindelser og knudepunkter bidrager til fleksibel adgang til naturen og outdoor-oplevelser.

GULFOSS BESØGSCENTER, ISLAND
Foto © Tricia Yourkevich, VisitAarhus

FORENINGSSTIEN, KLITMØLLER
Foto © Mette Johnsen

SILKEBORG
Foto © Michael Berg, VisitAarhus

INDSATSOMRÅDE 7

SAMMENHÆNGSKRAFT

Udviklingsplan Jyllands Østkyst skal implementeres gennem samarbejde mellem de 23 kommuner og seks destinationsselskaber langs Jyllands Østkyst. Samarbejdet omfatter tværgående mødefora, der sikrer dialog og fælles indsats om emner, der skal løftes i samarbejde.

TILTAG 7.1 **Store dagsordner**

Infrastruktur, formidling og datadeling understøtter den grønne rejse, biodiversitet og adgang til naturoplevelser for både turister og borgere gennem koordinering og fælles planlægning.

TILTAG 7.2 **Tværgående samarbejder**

Kommunernes turismepolitiske redegørelser og samarbejde om regler, landzoneforvaltning og tværgående oplevelsesprodukter styrker den samlede turismeudvikling, ligesom tværgående turismekonferencer kan øge samarbejde om implementering af *Udviklingsplan Jyllands Østkyst*.

AVNSØ
Foto © Helene Asp Møller, VisitAarhus

UDVIKLINGSPLAN SYD
JYLLANDS ØSTKYST

TUNØ
Foto © Destination Kystlandet

SYD 2030

***Udviklingsplan Syd* sætter retningen for udvikling af turismen frem mod 2030. Målet er at øge turismeomsætningen med 3,4 mia. kr. og skabe 1.160.700 flere overnatninger sammenlignet med 2024, blandt andet gennem større spredning over året. Turismen spiller allerede en væsentlig rolle i området med en omsætning på 16,5 mia. kr. og mere end 15.000 direkte og indirekte jobs og bidrager til helårsbeskæftigelse og kulturudbud i både små og store byer.**

Området kendetegnes ved købstæder med handels- og kulturliv samt veletablerede feriehusområder samt stor overnatningskapacitet i form af feriehusområder, campingpladser, feriecentre og hoteller. Kulturarven står særligt stærkt med UNESCO-verdensarv i Jelling og Christiansfeld og et bredt kulturudbud fordelt ud over hele geografien.

De fleste gæster er danske, og de tyske gæster udgør den største udenlandske gruppe. Natur, byliv, kultur, events og erhvervsturisme er centrale drivkræfter for turismen.

Indfrielsen af planens mål forudsætter en kombination af øget kapacitet og bedre udnyttelse af den eksisterende, med et tydeligt fokus på bæredygtighed, helårsturisme og attraktive oplevelser året rundt samt en strategisk balance mellem erhvervsturisme og ferieturisme.

SYD I TAL

KOMMERICELLE OVERNATNINGER

Syd (2024)

7,5 MIO.

De kommercielle overnatninger i Syd udgør **46 %** af de samlede kommercielle overnatninger på Jyllands Østkyst.

Jyllands Østkyst (2024)

16,2 MIO.

TURISMEFORBRUG / KR.

Syd (2023)

16,5 MIA.

Turismeforbruget i Syd udgør **40 %** af det samlede turismeforbrug på Jyllands Østkyst. **2024** er estimeret til 17 mia.

Jyllands Østkyst (2023)

40,7 MIA.

2024 er estimaeret til 42,1 mia.

DØGNFORBRUG

Syd

1.100 KR.

Region Syddanmark

Nord og Midt

1.350 KR.

Region Nordjylland

1.100 KR.

Region Midtjylland

TURISMESKABTE ÅRSVÆRK

Syd (2023)

15.323

De turismeskabte jobs udgør i Syd **40 %** af de samlede turismeskabte jobs på Jyllands Østkyst.

Jyllands Østkyst (2023)

38.013

SAMMENFATNING

VISION

VISION 2030

Turismen på Jyllands Østkyster er i balance med lokale natur- og kulturværdier og bidrager til økonomisk vækst, arbejdspladser, livskvalitet og levende lokalsamfund.

UDVIKLINGS-PRINCIPPER

- Koncentrer udviklingen
- Beskyt og benyt
- Øg kvaliteten
- Styrk lokale særkender
- Tænk i flere sæsoner
- Sammen-tænk investe-ringer

INDSATSOMRÅDER

- SAMMEN OM TURISMEUDVIKLING
- KRAFTCENTRE OG STÆRKE FERIESTEDER
- BYER
- ERHVERVSTURISME
- OVERNATNINGS-KAPACITET
- KULTUR OG ATTRAKTIONER
- KYST, NATUR OG OUTDOOR

TILTAG

1. SAMMEN OM TURISMEUDVIKLING
- **1.1** Fælles fortællinger
- **1.2** Stærke oplevelseskæder
- **1.3** Tværgående samarbejder

2. KRAFTCENTRE OG STÆRKE FERIESTEDER
- **2.1** Prioriter kraftcentre og stærke feriesteder
- **2.2** Levende lokalsamfund
- **2.3** Indtænk turisme i kommunal planlægning

3. BYER
- **3.1** Særegne købstæder
- **3.2** Levende bymidter
- **3.3** Kystbyer og havnemiljøer

4. ERHVERVSTURISME
- **4.1** Erhvervsmæssige styrkepositioner
- **4.2** Samarbejde og fælles fortællinger
- **4.3** Stærk bæredygtighedsprofil

5. OVERNATNINGSKAPACITET
- **5.1** Øget kapacitet og bedre udnyttelse
- **5.2** Højere kvalitet
- **5.3** Transformation

6. KULTUR OG ATTRAKTIONER
- **6.1** Oplevelseskæder og stærke fortællinger
- **6.2** UNESCO-udpegninger
- **6.3** Gastronomi
- **6.4** Events og festivaler

7. KYST, NATUR OG OUTDOOR
- **7.1** Kyst og strand
- **7.2** Naturoplevelser
- **7.3** Rekreativ infrastruktur

MÅL

Turismen skaber økonomisk vækst.

Turismen bidrager til bæredygtig samfundsudvikling.

Turismen styrkes gennem sammenhængende investeringer.

Turismen er tydelig i kommunale strategier og fysiske planer.

Turismen udvikles i samarbejde.

INDSATSOMRÅDE 1

SAMMEN OM TURISMEUDVIKLING

Udviklingsplan Syd er en af tre udviklingsplaner for Jyllands Østkyst, som tager udgangspunkt i en fælles strategisk ramme for turismeudvikling. Planen understøttes af det parallelle projekt Fælles Destinationsudvikling for SYD (2024-2027), der vedrører produktudvikling, fælles fortællinger og markedsføring. Samarbejdet styrker sammenhæng, kvalitet og synlighed og skaber grundlag for en bæredygtig turismeudvikling.

TILTAG 1.1 **Fælles fortællinger**

En fælles kernefortælling skal samle områdets identitet og oplevelser og dermed danne grundlag for markedsføring, produktudvikling og fælles kampagner.

TILTAG 1.2 **Stærke oplevelseskæder**

Oplevelseskæderne skal knytte oplevelser sammen på tværs af geografi og bidrage til at øge turisternes opholdslængde og forbrug. Oplevelseskæderne realiseres gennem fælles produktudvikling, markedsføring og kompetenceforløb.

TILTAG 1.3 **Tværgående samarbejder**

Kommunernes turismepolitiske redegørelser og samarbejde om regler og landzoneforvaltning styrker den samlede udvikling, ligesom tværgående turismekonferencer kan fremme implementering.

FÆLLES KERNEFORTÆLLING

Udarbejdet til internt brug for produkt- og kompetenceudvikling og markedsføring i forbindelse med Fælles Destinationsudvikling for Syd (2024-2027)

Her behøver du ikke vælge side

I det sydøstlige Jylland behøver du ikke at vælge side: Her lever fortid og nutid sammen i et område formet af både innovation og tradition, krig og fred, natur og kultur. Som gæst mærker du hurtigt, hvordan netop mødet mellem modsætninger gør området særligt.

Det mærker du tydeligt ved Dybbøl Mølle. Her er fortællingen om fred og sameksistens lige så stærk som historierne om krig og modstand. De samme kontraster oplever du, når du følger sporene af konger og magt igennem landet: Ved Jellingstenene finder du et stærkt vidnesbyrd om Danmarks fødsel som nation og stormagt, rejst af fortidens konger. På Koldinghus formidler kongehuset sin egen historie i det gamle kongeslot. Og nutidens kongelige føles tæt på, på slotte som Gråsten og Schackenborg, hvor haverne er åbne for alle og viser det frie og lige samfund, Danmark er blevet til.

Kontrasterne findes også i byernes udtryk, hvor historiske bindingsværkshuse står side om side med moderne arkitektur. Her blander restauranter traditionelle egnsretter med kreativt nytænkning, og på gallerier, museer og værksteder kommer den lokale skaberkraft til udtryk i både små og store værker. Måske er det ikke tilfældigt, at den første Legoklods blev skabt i netop Billund, og at legebørn i alle aldre stadig flokkes til området for at opleve, udtænke og opfinde på ny.

Selvom her summer af kultur, er naturen aldrig langt væk: Du kan vandre langs Horsens Fjord med udsigt til skove, marker og hav, eller glide stille frem i en kajak og mærke, hvordan aktivitet og ro smelter sammen hvordan aktivitet og ro smelter sammen langs områdets utallige indbydende fjorde, bugter og kystlinjer. Tag en pause i en gårdbutik med lokale varer, eller sænk pulsen yderligere ved at sejle til bilfri Tunø eller Endelave, kendt for tusindvis af vilde kaniner.

Fra de fredfyldte øer er der ikke langt til fastlandet, hvor små havnebyer og købstæder ligger som perler på en snor langs den jyske østkyst. Her vugger bådene blidt i takt med samtalerne på kajen. Det er steder, der føles ægte, og som lever – ikke for turisterne, men med dem.

Det er her, Europa møder Norden, og hvor danskerne i over tusind år har mødt gæster fra nær og fjern. Det mærker du hos de lokale og i den gæstfrihed, som nærheden til udlandet har fostret. Her samler modsætningerne os frem for at dele os. I det sydøstlige Jylland mødes det hele naturligt, og minder os om, at de bedste oplevelser ofte opstår der, hvor modsætninger finder sammen.

Foto © Frame&Work

INDSATSOMRÅDE 2

KRAFTCENTRE OG STÆRKE FERIESTEDER

Turismen langs Jyllands Østkyst spiller en central rolle for beskæftigelse og lokal udvikling. Indsatsen bør koncentreres om udpegede kraftcentre og stærke feriesteder, hvor kraftcentrene er større geografiske områder med betydelig turismeøkonomi og prioriteret kommunal indsats, og de stærke feriesteder er byer eller mindre steder, hvor turisme er den primære erhvervsdrivkraft. Gennem målrettede investeringer styrkes oplevelser, overnatningskapacitet og helårsaktiviteter for både ferie- og erhvervsturisme.

TILTAG 2.1 **Prioriter kraftcentre og stærke feriesteder**
De udpegede feriedestinationer skal styrkes gennem rekreative forbindelser og samlet kommunikation, der øger tilgængelighed, sammenhængskraft og destinationens attraktionsværdi.

TILTAG 2.2 **Levende lokalsamfund**
Investeringer i anlæg og faciliteter skal tilgodese både turisters og borgeres behov gennem lokal dialog, sådan at kulturhistorie og lokal identitet forankres og lokalsamfundet styrkes.

TILTAG 2.3 **Indtænk turisme i lokal planlægning**
Udvikling af stærke feriesteder og kraftcentre forudsætter politisk prioritering og integration af turisme i planlægning fx gennem strategisk-fysiske udviklingsplaner samt realisering af de udarbejdede planer.

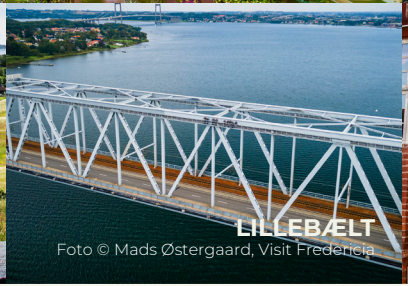

KRAFTCENTRE
GUDENÅEN
Foto © Destination Kystlandet

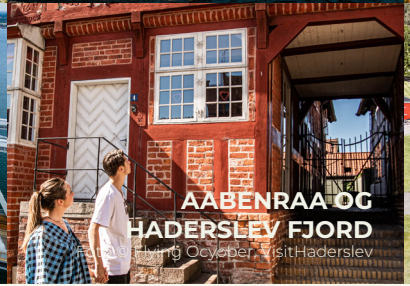

BILLUND
Foto © LEGOLAND®

VEJLE ÅDAL OG
VEJLE FJORD
Foto © Frame&Work

ALS
Foto © Sarah Green

DET ØSTJYSKE ØHAV OG
HORSENS FJORD
Foto © Melissa Villumsen

LILLEBÆLT
Foto © Mads Østergaard, Visit Fredericia

AABENRAA OG
HADERSLEV FJORD
Foto © Thomas Ocyeper, VisitHadersley

GRÆNSEOMRÅDET
Foto © Frame&Work

STØRRE FERIESTEDER
ODDERKYSTEN
Foto © Jesper Rais

JUELSMINDE
Foto © Franco Cogoli, Destination Kystlandet

ÅRØSUND OG AARØ
Foto © James Cripps

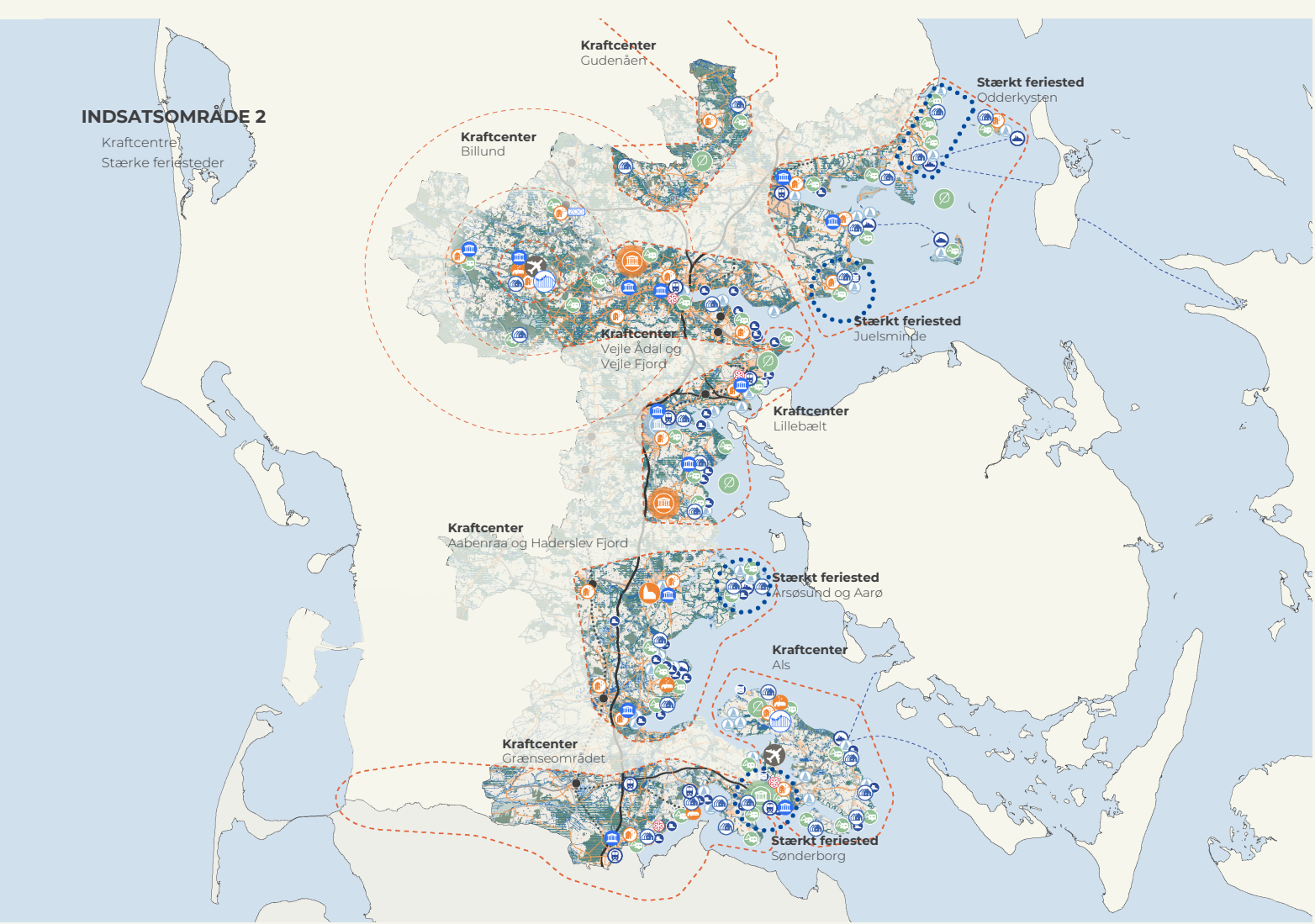

SØNDERBORG
Foto © James Cripps

KRAFTCENTRE

Kraftcentre er afgrænsede geografiske områder, som har væsentlig betydning for turismen i en større geografi. De kan både rumme feriesteder, større byer eller særlige natur- og kulturkvaliteter. Kraftcentrene har en væsentlig turismeøkonomi, herunder mange internationale overnatninger, en større koncentration af differentieret overnatningskapacitet samt markante oplevelsesmæssige kvaliteter. Turismen i et kraftcenter er en markant prioritet hos kommunen, og en udpegning som kraftcenter forpligter til en fortsat prioritering og investering i turismens udvikling i geografien.

STÆRKE FERIESTEDER

Et stærkt feriested er et mindre sted eller en by, hvor stedets erhvervsprofil er rettet imod turisme som den væsentligste drivkraft for erhvervsudvikling i området. Et stærkt feriested kan bestå af en bykerne eller havn med stor koncentration af overnatningskapacitet i nærgeografien, en stærk turismeprofil og identitet, en veludbygget turismeinfrastruktur samt store natur-, kultur- og attraktionsmæssige kvaliteter. Udvikling af feriestedets turismeerhverv er prioriteret af kommunen, og der er ambitioner for fortsat vækst og udvikling af feriestedet.

INDSATSOMRÅDE 2
Kraftcentre
Stærke feriesteder
Kraftcenter
Gudenåen
Kraftcenter
Billund
Stærkt feriested
Odderkysten
Stærkt feriested
Juelsminde
Kraftcenter
Vejle Ådal og
Vejle Fjord
Kraftcenter
Lillebælt
Kraftcenter
Aabenraa og Haderslev Fjord
Stærkt feriested
Årsøsund og Aarø
Kraftcenter
Als
Kraftcenter
Grænseområdet
Stærkt feriested
Sønderborg

INDSATSOMRÅDE 3

BYER

Levende byer skabes gennem attraktive byrumsoplevelser, kulturel mangfoldighed og varieret handel, der styrker både turisme og lokal økonomi. Events og aktiviteter skaber liv uden for højsæsonen, mens byernes historie og identitet giver autentiske oplevelser for gæster. Multifunktionelle grønne og blå byrum øger klimatilpasning og rekreation, samtidig med, at de fremmer den sociale sammenhængskraft, stolthed og mindeværdige bymiljøer.

TILTAG 3.1 **Særegne købstæder**

Købstæderne udvikles med udgangspunkt i kulturarv, handel og gastronomi, med sammenhængende oplevelser og tydelig wayfinding, der understøtter den fælles kernefortælling.

TILTAG 3.2 **Levende bymidter**

Bymidterne udvikles som levende mødesteder med oplevelser, fællesskab og strategiske byrum, som kan aktiveres året rundt af lokale initiativer i form af offentlige eller private partnerskaber og kommercielle aktører.

TILTAG 3.3 **Kystbyer og havnemiljøer**

Havnemiljøer udvikles som en del af helårsdestinationen med rekreative byrum, maritime aktiviteter og autentisk overnatning, hvor by, havn og lokale aktører kobles gennem samarbejde, branding og wayfinding.

JUELSMINDE HAVN
Foto © Aleksander Mogensen, Destination Kystlandet

AABENRAA
Foto © James Cripps, Destination Sønderjylland

RINGRIDNING, SØNDERBORG
Foto © Peter Bjerke, Destination Sønderjylland

INDSATSOMRÅDE 4

ERHVERVSTURISME

Erhvervsturisme supplerer ferieturismen og bidrager til helårsudnyttelse af overnatningskapacitet, stabil beskæftigelse og høj belægningsgrad uden for ferieturismens højsæsonen. Områdets erhverv, videns- og uddannelsesmiljøer skaber rammer for autentiske og meningsfulde møder med stærk forankring i stedets DNA.

TILTAG 4.1 **Erhvervsmæssige styrkepositioner**
Mødeoplevelser skal baseres på den lokale erhvervsprofil og vidensmiljøer, og den lokale kultur- og oplevelsesinfrastruktur skal integreres i konceptet.

TILTAG 4.2 **Samarbejde og fælles fortælling**
Etabler tværsektorielle samarbejdsfora, styrk netværk mellem aktører, udvikl nye mødeprodukter og gennemfør fælles markedsføring.

TILTAG 4.3 **Stærk bæredygtighedsprofil**
Styrk og dokumentér bæredygtighed i erhvervsturisme ved at integrere grøn transport og digitale løsninger, der gør bæredygtige valg nemme for erhvervsgæster.

LEGO® HOUSE, BILLUND
Foto © Framework, Destination Trekantsområdet

HOTEL VEJLEFJORD
Foto © Jonas Landsfeldt, Destination Kystlandet

INDSATSOMRÅDE 5

OVERNATNINGSKAPACITET

Overnatningskapacitet er grundstenen i turismen og skal udnyttes bedre gennem højere belægningsgrad, kvalitetsløft og helårsbrug. Ny kapacitet prioriteres på strategiske steder og gennem transformation af eksisterende bygninger. Kombinationen af ferie- og erhvervsgæster øger udnyttelsen, mens bæredygtig planlægning sikrer lavt ressourceforbrug og hensyn til natur og klimatilpasning. Koordinerede investeringer mellem offentlige og private aktører skal skabe kritisk masse, vækst og langsigtet værditilvækst.

TILTAG 5.1 **Øget kapacitet og bedre udnyttelse**

Øget overnatningskapacitet skabes gennem nye tidssvarende feriehuse, og bedre udnyttelse af den nuværende kapacitet gennem helårsanvendelse.

TILTAG 5.2 **Højere kvalitet**

Tydelige administrative rammer skal bidrage til at bane vej for investeringer i kvalitet, både når det gælder opgradering af eksisterende og etablering af ny overnatning af høj kvalitet.

TILTAG 5.3 **Transformation**

Funktionstømte arealer og bygninger, særligt i havne- og landdistrikter, omdannes til hotel, ferielejligheder og anden overnatning for at skabe ny kapacitet og tiltrække investeringer.

NORDBORG
Foto © Anders Kibbel, Destination Sønderjylland

HOTEL VEJLEFJORD
Foto © Anders Kibbel, Destination Sønderjylland

HOTEL SØNDERBORG KASERNE
Foto © Sønderborg Kommune

INDSATSOMRÅDE 6

KULTUR OG ATTRAKTIONER

Kulturturisme skaber værdi ved at kombinere kulturoplevelser med høj kvalitet og kommercielle aktiviteter, der tiltrækker nationale og internationale gæster. Investeringer, formidling og wayfinding skal koordineres, så de fremmer områdets identitet og sikrer langsigtet værdiskabelse.

TILTAG 6.1 **Oplevelseskæder og stærke fortællinger**
Stærke oplevelseskæder skabes ved at forbinde historiske steder, lokale aktører og gennem sammenhængende fortællinger.

TILTAG 6.2 **Unesco-udpegninger**
UNESCOs verdensarvssteder skal knyttes sammen via kommercielle oplevelsesprodukter, overnatning, spisesteder og transport.

TILTAG 6.3 **Gastronomi**
Fremhæv lokale råvarer og gastronomiske oplevelser gennem samarbejde og innovation mellem restauranter, producenter og kulturaktører.

TILTAG 6.4 **Events og festivaler**
Events og festivaler skal planlægges strategisk uden for højsæsonen og integrere lokale overnatningssteder, spisesteder og producenter.

KOLDINGHUS
Foto © Destination Trekantområdet

JELLING MONUMENTERNE
Foto © Stjernegaard Fotografi

GASTRONOMI
Foto © Destination Kystlandet

ROCK I BYPARKEN, VEJLE
Foto © Knapek photography

INDSATSOMRÅDE 7

KYST, NATUR OG OUTDOOR

Kyst, natur og outdooroplevelser er centrale 'reason to go' og giver turisterne autentiske oplevelser. Udvikling af denne del af turismen forudsætter, at lodsejere, aktører og kommune samarbejder om etablering af rekreative forbindelser, faciliteter og bæredygtig arealplanlægning, der beskytter naturen samtidig med, at der gives adgang og skabes oplevelser. Indsatserne skal understøtte helårs-outdoorturisme og skabe synergi mellem fritidsbrug, kommerciel aktivitet og naturbeskyttelse.

TILTAG 7.1 **Kyst og strand**

Aktiviteter og publikumsfaciliteter bidrager til at sikre trygge og attraktive oplevelser for turister og borgere, fx i form af events, vandsportsaktiviteter, toiletter og badebroer.

TILTAG 7.2 **Naturoplevelser**

Integrer friluftsliv, formidling og outdooroplevelser i oplevelser med lokal værdi fx ved at integrere bynær natur gennem gateways, rekreative forbindelser og støttefaciliteter.

TILTAG 7.3 **Rekreativ infrastruktur**

Rekreativ infrastruktur skaber sammenhæng i oplevelsesprodukter, hvor nye forbindelser og knudepunkter bidrager til adgang til natur- og outdooroplevelser.

PAMHULE, HADERSLEV
Foto © Camilla Hvilebro, Destination Sønderjylland

TØRNING MØLLE
Foto © Kristoffer Lott, Destination Sønderjylland

AABENRAA HAVN
Foto © Dorte Snabe, Destination Sønderjylland

JYLLANDS ØSTKYST

Jyllands Østkyst er en sammensat mosaik af byer, natur og kultur. Den store variation i natur- og kulturoplevelser, de historiske købstæder og maritime kystbyer samt det veludbyggede infrastrukturnetværk kendetegner Jyllands Østkyst. Geografien tilbyder en bred vifte af turismeoplevelser, services og produkter, som tiltrækker erhvervsturister, kultur- og storbyturister samt kyst- og naturturister.

De forskellige områder i geografien rummer stærke kernefortællinger og en stor variation i ferie- og overnatningsmuligheder, attraktioner og oplevelsesprodukter, der spænder på tværs af destinationerne. Samlet set udgør dette styrken ved Jyllands Østkyst, som har potentiale til at styrke sin position både nationalt og internationalt og dermed skabe vækst i turismeerhvervet. Denne vækst skal understøtte udviklingen af Jyllands Østkyst på økonomisk, socialt og miljømæssigt plan.